

mandørkaptajn Jørgen Teisen har bidraget med det sømilitære afsnit, et kort kapitel om internationalt militærhistorisk samvirke, en kommenteret, selektiv liste over hovedværker i finsk, norsk og svensk militærhistorie og endelig en nyttig introduktion til nogle arkiver, biblioteker og museer, der måtte rumme materiale af særlig interesse for en militærhistoriker.

Den dobbelte opgave, som Helge Klint har sat sig – på den ene side at skrive en elementær indføring i militærhistoriske problemer og på den anden at indrette den således, at den også med udbytte kan benyttes som håndbog af mere kyndige – er ingenlunde let; men inden for sine muligheder synes forfatteren dog at have løst opgaven ganske tilfredsstillende: bogen giver et ganske godt indblik i militærhistoriens problemer og terminologi, og den indeholder en række oplysninger, som også erfarne militærhistorikere kan drage nytte af. Tilegnelsen lettes betydeligt af forfatterens klare og præcise sprog. Endnu større præcision kunne være opnået ved en mere udstrakt anvendelse af noteapparat, ligesom tilføjelse af et leksikalsk afsnit – eller i det mindste et sagregister – ville have forøget bogens værdi som håndbog.

I flere henseender – ikke mindst hvad angår terminologien – er det en styrke, at bogen er skrevet af en uddannet taktiker; men fra en faghistorikers synspunkt har det også givet den en lidt uheldig slagside, hvilket især finder udtryk i forfatterens vurderinger af tidligere tiders krigskunst og ældre militærhistorisk litteratur, der – uden at det nogetsteds gøres klart – vurderes med en nutidig norm som målestok: jo mere fortiden ligner nutiden, jo bedre. Det er upræcist og metodisk uheldigt, når såvel Klint som Teisen i adskillige tilfælde karakteriserer ældre militærhistoriske værker som »kildeskrifter«. – Læser man forfatterens vurderinger med den fornødne kritik, er »Militærhistorie« en nyttig lille håndbog, og der er al mulig grund til at glæde sig over denne sobre og hårdt tiltrængte introduktion til en side af historien, som faghistorikerne i alt for mange år skamløst har forsømt.

Knud J. V. Jespersen

Jean-François Bergier: Naissance et croissance de la Suisse industrielle. Monographies d'histoire suisse publiées par la Societe Generale Suisse d'Histoire, VIII. Francke Editions, Berne, 1974. 170 s.

Der har i de senere år kunnet konstateres en stigende international interesse for de mindre europæiske landes økonomiske historie. Denne forskning, der i høj grad beskæftiger sig med teorier om fordelene ved »en lille økonomi«, hæmmes imidlertid ved den udbredte mangel på ajourførte og sprogligt let tilgængelige oversigtsværker. Jean-François Bergier, historieprofessor ved Eidgenössische Technische Hochschule i Zürich, har med det foreliggende lille værk lettet udenlandske læseseres muligheder for at danne sig et samlet indtryk af den svejtsiske industrialiseringsproces.

Bergier tager noget overraskende sit udgangspunkt i den »neolitiske industrielle revolution«, og fremstillingens hovedvægt ligger så afgjort i tiden før 1850; tekstilindustriens dominerende rolle for den industrielle udvikling i hele denne periode fremstilles således ret udførligt, medens det sidste hundredårs opsving for den kemiske industri og maskinindustrien behandles meget sporadisk. Forfatteren har bygget på det publicerede, pauvre statistiske materiale samt den uensartede by- og kantonforskning, og han er følgende tilbageholdende med generelle udsagn og årsagsforklaringer. Teksten savner dog ikke interessante hypoteser: var det eksempelvis fordi det svejtsiske landbrug viste sig ude af stand til at brødføde befolkningen, at den industrielle udvikling stimuleredes så kraf-

tigt fra o. 1800? Hidtil har man vel især begrundet forløbet med henvisning til de tidligere europæiske krige og den tidvise udelukkelse af engelsk konkurrence. Bogen kan anbefales læsere med ønske om et hurtigt overblik og sans for en belletristisk fremstilling.

Ove Hornby

Nina Jidejian: Beirut through the Ages. Dar el-Mashreq Publishers (distribution Librairie Orientale), Beirut, 1973. xxii + 266 s., ill. Livres libanaises 35,00.

Den libanesiske antikhistoriker Nina Jidejian har specialiseret sig i sit lands byhistorie, hvilket har sat sig frugt i en serie studier, der behandler Byblos, Tyrus og Sidon (*Byblos through the Ages*, 1968, *Tyre through the Ages*, 1969, *Sidon through the Ages*, 1971, alle på samme forlag som nærværende værk); den foreliggende bog er således den fjerde i rækken. Medens udgiverne om værket siger, at »this volume brings together all that is known about Beirut and presents an up-to-date survey for both the scholar and the layman«, er forfatteren selv mere beskedent, idet hun blot forsøger at samle hvad man ved om den antikke, klassiske og middelalderlige by (s. xi); det sidste kapitel, om den tyrkiske tid indtil midten af det 19. årh., må således opfattes som en epilog.

Værket er veldokumenteret, idet det er forsynet med noter anbragt ved siden af teksten og med en 8-siders bibliografi omfattende kilder og monografier, og hertil kommer flere tidsskriftartikler, der – lidt upraktisk – kun optræder i noterne. I boglisten savnes i øvrigt W. Heyds gamle, men stadig grundlæggende arbejde om Levant-handelen (*Geschichte des Levantehandels im Mittelalter I-II*, Stuttgart 1879, fransk forøget udgave: *Histoire du commerce du Levant au moyen-âge I-II*, Leipzig 1885-86) og den amerikanske historiker Ira M. Lapidus' undersøgelse af de nærorientalske byer i senmiddelalderen, som – selvom hovedvægten ligger på Cairo, Damaskus og Aleppo – lejlighedsvis inddrager Beirut (*Muslim Cities in the Later Middle Ages*, Cambridge, Mass. 1967).

Da fremstillingen i overvejende grad bygger på trykt materiale, kan det ikke undgås, at den koncentrerer sig om de af den hidtidige forskning foretrukne områder, hvor kilderne flyder rigeligt. Gådefuld er den næsten totale mangel på skriftlige kilder til byens historie fra begyndelsen af 12. årh.–6. årh. f. Kr. f., især når man ved, at Beirutpræsten Sanchunyatón, der synes at have levet i 6. årh. f. Kr. f., har skrevet værker med historiske oplysninger, der er blevet benyttet af senere forfattere; knapheden på ikke-skriftlige kilder fra de samme århundreder kan forklares ved, at fund ved gadegennembrud og lignende i den tyrkiske tid ikke altid er blevet registreret (jf. s. 70) og ved, at ældre fundamenter er blevet skjult af moderne bygninger.

Den fönikiske by havde navnet Biruta, og en myte beretter, at guden El grundlagde Byblos, ægtede en kvinde, Berout, og byggede for hende en by, der fik hendes navn, og som senere blev givet til Poseidon og de i Beirut dyrkede guddomme Kabirerne. En anden sent overleveret legende meddeler derimod, at nymfen Beroë var datter af Adonis og Afrodite, og at både Dionysos og Poseidon søgte hendes gunst, sidstnævnte med held. Fælles for de to modstridende myter er byens tilknytning til Poseidon; men oprindelsen hertil forklares på forskellig vis. I betragtning af, at en Beroë også var eponym for den makedonske by Beroia, der måske gav navn til den hellenistiske nygrundlæggelse i Nordsyrien, det nuværende Aleppo (jf. *Der kleine Pauly I*, sp. 868-69; *J. Sauvaget: Alep I*, s. 38), kan det tænkes, at Beroë-myten antyder, at Beirut i den allertidligste hellenistiske tid har haft navnet Beroia. Navnet Beroë skal i øvrigt være afledt af stammen bher- (den frugtbare (♁: jord)), jf. *D. Detschew: Die thrakischen Sprachreste*, s. 54, hvilket